

Białystok-Łomża-Sokółka-Bielsk. Podl.-Grajewo-Wysokie Mazow.-Hajnówka-Wołkowyśk.

MIN. LAVAL W STOLICY POLSKI.

Doniosłe znaczenie rozmów polsko-francuskich.

WARSZAWA, 12.5 — Minister Laval po przyjeździe do Warszawy złożył wieczorem ministrowi Beckowi wizytę, podczas której odbyła się pierwsza rozmowa między obu ministrami. Następnie min. Beck z małżonką podejmowali min. Laval obiadem. Po obiedzie w apartamentach ministra spraw zagranicznych odbył się raut, na którym obecny był pan prezes rady ministrów W. Stawek, członkowie rządu oraz przedstawiciele świata politycznego i koła towarzyskich, literackich, artystycznych stolicy.

Warszawa 12. 5. (pat) — P. minister Józef Beck rewizytował wczoraj ministra Laval.

W ramach programu ministrowie Beck i Laval odbyli przedpołudniem dłuższą konferecję.

Popołudniu przewidziany jest dalszy ciąg rozmów. Spodziewane jest w ich wyniku wydanie komunikatu.

PARYŻ O WIZYCIĘ.

PARYŻ, 12.5 — Prasa francuska obszernie omawia znaczenie podróży min. Laval do Warszawy.

„L'Oeuvre” stwierdza, że polityka polska jest w dalszym ciągu zagadką i narazie nie pozwala przypuszczać, że dokonała się w Polsce jakaś ewolucja na korzyść francuskiej polityki ewangelizacji pokoju.

Min. Laval zostanie przyjęty prawdopodobnie z rezerwą. Nie odbędzie się spontaniczne manifestacje ludności i okrzyki „niech żyje Francja”, których witałby był Barthou. Nie wiadomo, czy po rozmowach min. Laval w Warszawie Francja będzie znała prawdziwe intencje rządu polskiego. Działalność polityki polskiej zwraca się obecnie w kierunku Rzeszy. Min. Laval podczas swego pobytu w Warszawie wyłoży niewątpliwie swe poglądy na układ francusko-sowiecki. Po sposobie, w jaki zostaną przyjęte te wyjaśnienia, min. Laval będzie mógł osądzić szanse, czy Polska zgodzi się na wzięcie udziału w organizacji bezpieczeństwa na wschodzie. W razie pozytywnym sojusz francusko-polski mógłby odgrywać w organizacji bezpieczeństwa europejskiego bardzo ważną rolę. Z drugiej strony min. Laval ma zaznaczyć, że Francja poza ogólnym paktem bezpieczeństwa europejskiego nie będzie prowadziła polityki bałtyckiej, którą Warszawa mogłaby interpretować, jako wymierzoną przeciwko interesom Polski nad Bałtykiem.

„Excelsior” stwierdza, że wizyta Laval nie jest przypadkowa lub też grzecznościowa. Wizyta min. Laval była przedmiotem długich przygotowań dyplomatycznych. Rozmowy min. Laval w Warszawie

wie będą miały trwały wpływ na orientację polityki francusko-polskiej. Polepszenie stosunków między Polską a Francją nastąpiło w Genewie, gdy Polska głosowała za przyjęciem rezolucji w sprawie zbrodni niemieckich.

„Petit Parisien” w korespondencji z Warszawy stwierdza, że wizyta min. Laval przygotowywana była bez podniecenia. Program przewiduje jedynie rozmowy polityczne i jedno przyjęcie oficjalne. Warszawa nie przygotowuje z okazji pobytu min. Laval żadnej manifestacji przyjaźni francusko-polskiej. W przedmówieniu rozmów, które uważa się za decydujące, nastrój Warszawy jest raczej skupiony niż entuzjastyczny. Autor korespondencji wyraża przypuszczenie, że przedmiotem rozmów min. Laval będzie zagadnienie bezpieczeństwa Europy, konferencje o przymierzu francusko-polskim, sprawa układu francusko-sowieckiego i inne zagadnienia, jak np. sytuacja emigrantów polskich we Francji oraz sprawy gospodarcze. Pewne skargi ze strony Polski — pisze autor — będą napewno wysunięte. Ale również nie można pominąć skarg francuskich, szczególnie jeśli chodzi o traktowanie przedsiębiorstw francuskich w Polsce. Tematów do rozmowy i wymiany poglądów nie brak. Wyjaśnienie stosunków polsko-francuskich zależy od rozwiązania tych problemów.

„Ere Nouvelle” stwierdza, że przyjazd Laval witał jest przez polską opinię z zadowoleniem. Francja nie miała zamiaru nigdy stawiać Polski na drugim planie lub realizować tróstronne lub dwustronne porozumienia, które pozwalałyby pewnym wielkim mocarstwom kierować polityką europejską. Po rozproszeniu przez min. Laval nieporozumień, sojusz polsko-francuski powinien wyjść wzmocniony.

„Journal des Debats” podkreśla, iż wiadomość o odwrocie wizyty min. Laval u marszałka Piłsudskiego wywołała zdziwienie. Widocznie w Warszawie pragnie się ograniczyć wymianę poglądów do układu francusko-sowieckiego. Min. Laval uczyni prawdopodobnie wszystko potrzebne, aby udzielić wszelkich wyjaśnień w tej sprawie. „Journal des Debats” pisze: pakt francusko-sowiecki nigdy nie wzbudzał u nas żywego entuzjazmu. Możemy go uważać za najgorsze wyjście i winien być on utrzymany jedynie w ramach Ligi Narodów. Pakt ten nie jest równoznaczny z przymierzem. Pożądanym jest, aby pod tym względem min. Laval udzielił Polsce jaknajdalej idących wyjaśnień. Stanowisko rządu polskiego w stosunku do Niemiec — pisze dalej autor — nie da się porównać z praktyką przymierza polsko-francuskiego. Autor uważa za wskazane, aby Polska przyłączyła się do układu francusko-sowieckiego, restytuując w ten sposób znaczenie paktu wschodniego.

„L'Ami du Peuple” stwierdza, że wizyta min. Laval ma charakter bardzo delikatny. Min. Laval winien przeżywić te zastrzeżenia, które u kierowników polityki polskiej

zrodził francusko-sowiecki pakt wzajemnej pomocy i przekonać ich, że układ ten niczem nie naraża przymierza Francji z Polską. Należy przyznać, że układ został zrehabilitowany w sposób tak skomplikowany, że obawy Polski są całkiem uzasadnione.

BERLIN, 12.5 — Cała piątkowa prasa poranna donosi na naczelnych miejscach z Paryża o podróży min. Laval do Warszawy. Niektóre dzienniki podkreślają, że ambasador Potiomkin towarzyszy min. Lavalowi.

Na pierwszej stronie zamieszczają wszystkie dzienniki, odwodzenie wizyty min. Laval u marszałka Piłsudskiego.

Korespondenci warszawscy, pisząc o niemieckich w obszernych depeszach, podają nastroje kół rządowych i opinii polskiej oraz streszczenia artykułów pism polskich.

„Berliner Tageblatt” przypuszcza, że Laval zaproponuje ponownie Polsce przystąpienie do paktu wschodniego, który otrzymałby mianem zmienioną nazwę układu kolektywnego bezpieczeństwa.

Nowa ordynacja wyborcza.

Dalsze obrady w klubie B. B.

Formu ustalania kandydatur.

WARSZAWA, 12.5 — Wczoraj po godz. 11-tej wznowiono w klubie BBWR dalsze obrady członków komisji konstytucyjnej nad nową ordynacją wyborczą. Prawdopodobnie dzisiaj rozpocznie się dyskusja szczegółowa. Będzie toczyła się ona prawdopodobnie aż do zwołania sesji parlamentarnej.

Dyskusja generalna jest bardzo żywa i wykazuje pewną rozbieżność poglądów w ocenie samego projektu. Najwięcej zastrzeżeń budzi forma ustalania kandydatur. To też pojawiły się poprawki, zmierzające do tego, ażeby nadać prawo samym obywatelom zgłaszać indywidualnych kandydatów, o ile będą oparte odpowiednią ilością podpisów. Dotąd prawo zgłaszania kandydatów przysługiwało 50-ciu obywatelom; cyfra ta niewątpliwie będzie znacznie podwyższona, co najmniej do 1.000 podpisów.

Względnie w toku dyskusji zgłoszono wiele poprawek, których liczba zapewne się zwiększy jeszcze w ciągu dyskusji szczegółowej.

Układ okręgowy w kraju będzie stanowił temat bardzo żywej wymiany zdań, dotychczasowy bowiem projekt jest projektem, opartym na pewnej do-

wolności konstrukcyjnej, która ma być dopiero skorygowana opiniami i racjami fachowców i znawców terenu.

Obrady grup muszą się zakończyć wynikiem pozytywnym, gdyż projekt ordynacji wyborczej ma być zgłoszony nie przez rząd, ale przez BBWR, podobnie, jak był zgłoszony projekt konstytucji.

Zwołanie Ligi Narodów

na 9-ty września.

GENEWA, 12.5 — Ruszel-Aras, urzędujący prezydent Rady Ligi Narodów, podpisał zaproszenie do wszystkich państw, członków Ligi na 16-te walne zgromadzenie, zwołane na 9 września. Na porządku dziennym tego zgromadzenia znajduje się projekt zakazu wszelkich dostaw broni i materiałów wojennych dla państw, prowadzących wojnę.

PORZĄDEK DZIENNY OBRAD.

PARYŻ, 12.5 — Genewski korespondent Havasa donosi, że prowizoryczny porządek dzienny zwołanej na 9 września zwyczajnej sesji Ligi Narodów poza sprawozdaniem generalnego sekretarza Ligi, przewiduje wybór 3 niestałych członków Rady Ligi na miejsce ustępujących przedstawicieli Meksyku, Polski i Czechosłowacji, których mandat wygasa we wrześniu. Co się dotyczy Polski, to jej przedstawiciel ma jak wiadomo prawo do ponownego wyboru. Ponadto zgromadzenie rozpatrzy sprawę obywatelstwa kobiet (konwencja zawarta 26 grudnia 1933 r. na konferencji panamerykańskiej w Montevideo), sprawę zakazu dostawy broni i materiałów wojennych państwom, prowadzącym wojnę, sprawę stosunków Ligi Narodów z unią panamerykańską (proponycja Kolumbii z r. 1934). Poza tym uchwalony będzie budżet Ligi.

Niemiecka ustawa wojskowa

na ukończeniu.

BERLIN, 12 maja. — Z kół poinformowanych donoszą, że projekt niemieckiej ustawy wojskowej został już opracowany i prawdopodobnie w przyszłym tygodniu wejdzie pod obrady gabinetu Rzeszy. Ogłoszenie ustawy nastąpić ma później. W sprawie rozciągnięcia obowiązku służby wojskowej na niearyjszych, przypuszczają, że niearyjscy nie będą włączeni do służby właściwej w szeregach, lecz spełniać będą inne obowiązki w ramach armii.

Katastrofa lotnicza w Krakowie. SMIERĆ OBIECUJĄCEGO PILOTA.

APARAT UDERZYŁ O DACH HANGARU.

KRAKÓW, 12 maja. Na lotnisku wojskowym w Rakowicach wydarzyła się niezwykła katastrofa w czasie ćwiczeń, której ofiarą padł młody świetnie się zapowiadający pilot 2 p. lot. kapr. Godlewski.

Przebieg katastrofy przedstawia się następująco:

Około godz. 16-ej startowała do ćwiczeń trójka myśliwska, mając wiatr boczny. Start był dość długi ze względu na wyjątkowo

we warunki w jakich się odbywał. Normalnie startuje się pod wiatr.

Kapr. Godlewski startował na prawem skrzydle trójki, mając nawprost róg hangarów.

W pewnej chwili, gdy maszyna podnosiła się od ziemi, Godlewski zobaczył, że lecąc całą siłą rozpędu na hangar. Nie tracąc znikąd krwi, poderwał maszynę pionowo w górę, chcąc uniknąć zderzenia.

W lewo skręcić nie mógł, gdyż byłby wpadł na aparat sąsiedni, co byłoby spowodowało o wiele większą katastrofę.

Wysiłki jednak pilota niestety zawiodły. Maszyna całym impetem uderzyła w hangar i rozbiła się.

Wyrzucony siłą uderzenia kapral Godlewski przeleciał ponad dachem hangaru i spadł poza nim ginąc na miejscu.

Katastrofa i zgon dzielnego pilota wywołały wielkie wrażenie w gronie towarzyszy przyjaciół i przełożonych tragicznie zmarłego.

Dolar 5.30

Prywatnie dolar papierowy w żądaniu 5.33, w płaceniu 5.30, dolar złoty w żądaniu 9.25, w płaceniu 9.20, funt argentyński w żądaniu 26, w płaceniu 25.80, rubel złoty w żądaniu 4.75, w płaceniu 4.70, marka w żądaniu 1.94, w płaceniu 1.93, za 100 fr. francuskich 35.00 w płaceniu 34.90. Bank Polski w godzinach raunych kupował dolary po 5.28, i 5.27. Funty angielskie 25.60.

Anglia zaczyna się poważnie niepokoić konfliktem włosko-abisyńskim.

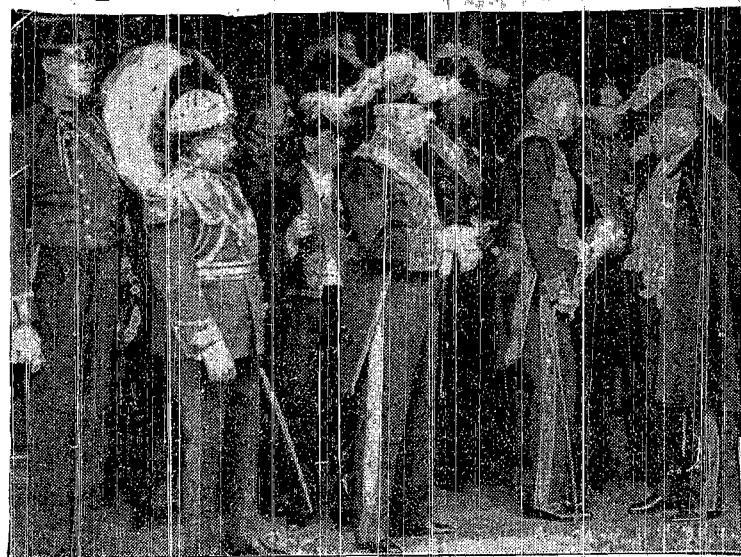
LONDYN, 12.5 — Konflikt włosko-abisyński zaczyna poważnie niepokoić rząd brytyjski. Wczoraj podjęta została konsultacja pomiędzy Francją a Wielką Brytanią co do tego.

Jak konfliktowi zaradzić. Ambasador francuski w Londynie kontrowersyjnie długo w Foreign Office, a ambasador brytyjski w Paryżu zjawili się na Quai d'Orsay. Oba rządy rozważają sprawę zwrócenia się do Mussoliniego,

celem skłonięcia go do unikania zaostrzenia konfliktu.

Dzienniki wyrażają obawy, że konflikt ten może poważnie zaciążyć na Lidze Narodów, albowiem watpliwe jest, aby Włochy przyjęły jakiegokolwiek zalecenie Ligi, sprzeczne z prestiżem Włoch zaś posunięcia Mussoliniego napewno nie wzmacniają dla niego sympatii w Lidze.

Dyplomaci u króla Jerzego.

Grupa dyptomatów po złożeniu życzeń królowi Jerzemu V. Od lewej strony ku prawej: poseł szwedzki, poseł Nepalu (z piórem). Po prawej stronie: ambasador Japonii Matsuda — rozmawia z posem belgijskim de Cartier.

Kronika białostocka

Jeszcze do 16-go można subskrybować Pożyczkę Inwestycyjną

Na skutek usilnych starań Wojewódzkiego Komitetu Pracowniczego Propagandy Pożyczki Inwestycyjnej Delegat do spraw Pożyczki przy Ministerstwie Skarbu zezwolił, by placówki subskrypcyjne na terenie całego naszego Województwa, w wypadkach zasługujących na uwzględnienie, przyjmowały wpłaty na P. I. jeszcze do dnia 16 maja r.b. włącznie.

Niech więc ci, co nie zdążyli jeszcze zadeklarować swego udziału w Pożyczce, nie przeoczą teraz tej ostatniej sposobności do uczestniczenia w akcji subskrypcyjnej.

W Grodnie subskrypcja data następujące wyniki:

a) urzędnicy i ich wojsko — 688500 zł. b) subskrypcja prywatna — 491900 zł. Razem 1.080.400 zł.

W Łomży zasubskrybowano ogółem 5123500 zł., w tem wojsko i urzędnicy 231.850 zł., prywatne osoby 281850 zł. Ponadto: emeryci

i urzędnicy 30, kupiectwo 20, duchowieństwo 15, przemysł 8, rolnictwo 1.

Samoloty nad Białymstokiem

W dniu dzisiejszym, 2 samoloty 1 pułku lotniczego odbęda przeloty propagandowe nad Białymstokiem i okolice.

Nad Białymstokiem samoloty będą przelatywać o godz. 12,27 i 14,24. Ponadto w tych godzinach samoloty te przeleca nad Bielskiem, Hajnowką, Wołkowyskiem, Gródkiem, Michałowem, Suprasłem, Wa-

Odroczenie konferencji

Mająca się odbyć w dniu wczorajszym konferencja w Inspektoracie Pracy w sprawie ustalenia cen płac i warunków pracy w fabryce polewy Szorupaka nie doszła do skutku powodu niestawiennictwa jednej ze stron.

Rokowania zostały odroczone do wtorku.

Nowy wicewojewoda białostocki

Do Białegostoku przybył i objął już urządowanie nowy wicewojewoda, p. Alfons Zgrzebiński.

Nowy wicewojewoda białostoc-

silkowem, Zabłudowem, Choroszczą i t. d.

Samoloty nie będą rozrzucać ulotek propagandowych, gdyż są to maszyny jednoosobowe i pilotowi jest niewygodnie wyrzucać, zaś złe wyrzucenie powodowało, że pęd powietrza wbił ulotki w maszyny powodując nieszczęśliwe wypadki.

—x—

Gdy się mówi o niedoli ludzkiej i biedzie panującej szczególnie u matorolnych — to dziś już nie robi to wrażenia.

Jak jest jednak i do czego dochodzi, przytoczymy następujący fakt.

Do wsi pod Białymstokiem wezwano jednego z miejscowych lekarzy. Na miejscu lekarz stwierdził, że żona gospodarza ma grypę, zapalenie płuc, a pozbawienie wskutek gwałtownego nasilenia choroby chora będąc w VI-ym miesiącu ciąży — poczęła rodzić.

Wedle zasad ogólnie stosowanych, lekarz nie mógł pozostawić chorej bez wycekania na ukończenie III okresu porodowego, przy czym z konieczności zastosować pomoc porodową. W ostateczności przy ogólnie szczęśliwym uporaniu się z ciężko chorą pacjentką

mał chorej wykazał się możliwością opłacenia pomocy lekarskiej sumą nie przekraczającą 2 złotych (dosłownie nie przekraczającą dwóch złotych) — gdy mu lekarz zaznaczył, że w podobnym wypadku nie może narażać na niepowetowane straty lekarza, a winien co najwyżej odtransportować chorą do szpitala odbywałoby się na koszt gminy. Kmiotek odrzekł: szpital nas wiecniaków kosztuje o złotówkę drożej, niż obywateli miejskich, przeciętnie 7,50 zł. dziennie, natomiast moja ruchoma własność nadająca się do spieniężenia — koń z wozem — wart co najwyżej 50 zł. Po opłaceniu kosztów choroby żony musiałby pójść na zebry, gdyż posiadając półtora hektara gruntu nie może się spodziewać uwzględnienia kosztów leczenia przez samorząd gminny sam zaś — przy najszczęśliwszym obrotach może zarobić dziennie nie więcej, jak 3 złote, za którą to sumę musi 2 razy dziennie przewieźć ciężko naładowaną furę cegieł z podmiejskiej (8 km. odległej) cegielni do Białegostoku. Potrącając koszt utrzymania rodziny i konia — nie mu zgoda, nie pozostaje na opędzenie innych potrzeb, jakkolwiek pracuje przez cały dzień od świtu do świtu.

Rozgoryczony kmiotek nie więcej pozostawiać nie miał do powiedzenia.

Czy potrzebne komentarze? Chyba nie...

Mieszkańcy ul. Piłsudskiego i przyległych skargą się, że co pewien czas komin fabryki Tryllinga wyrzuca z siebie zwały sadzy, które wiskają się do mieszkań brudząc pościel, meble, ubrania i t.p.

Ze komin dymi — to dobry znak, gdyż fabryka pracuje i z tego możemy się tylko cieszyć. W Białymstoku jest więcej zakładów fabrycznych w śródmieściu, jednak na żaden — mieszkańcy — okoliczni nie skargą się. Tam bowiem zastoso-

wano siatki ochronne i zrobiono wszystko, aby nie robić ludziom — przykrości.

Czyż i obecni dzierżawcy fabryki Tryllinga nie mogą temu zaradzić.

Przypuszczamy, że tak. Trzeba tylko chcieć.

Niezwykła licytacja odbyła się wczoraj w ciągu pół dnia w sklepie spożywczym Pata przy ul. Żydowskiej.

Właściciel sklepu przed kilku dniami „opłajał” do Palestyny, zabierając ze sobą równowartość kilku tysięcy kilogramów herbaty i innych cenniejszych produktów kolonialnych. Rozmaitym kupcom w Białymstoku i innych miastach pozostał winien spore sumki za „nabrane” u nich towary. Kilka dni przed „opłajką” Pata zażądał u jednego z tutejszych wytwórców świec 5 skrzyń, za które przed odjazdem „nie zdążył” zapłacić.

Wszystkie cenniejsze towary złożył w bankrut spieniężył, a w sklepie zostawił „na pamiątkę” kilka worków maki, trochę zgnilych orzechów, parę blaszanek rycyny i całą kupę drobnych artykułów kolonialnych.

Fabrykant świec, choć wyprowadził innych wierzycieli, spowodował w dniu wczorajszym „szabasową” licytację. Wraz z komornikiem biedacy w pocie czoła pracowali przez pół dnia przy ostatecznej „likwidacji” sklepu.

Rozkoszujący się na szabasowym spacerze kupy z tej dzielnicy mieli swoją sensację. Przez cały czas bacznie śledzili, jak tragarze doprowadzali sklep do „porządku” i jak komornik ratował pieniądze fabrykanta świec.

Ale w przeciwnieństwie do innych tego rodzaju „imprez” nikt się nie biedził, nikt nie potrząsał łitościwie głową. Niejeden z widzów chciałby być na miejscu zbiegłego do Palestyny kupca. Jeden z kupców branży spożywczej, śledząc przebieg licytacji, powiedział:

— „Ha, nie każdy ma szczęście...”

Podierajcie L. O. P. P.

Uruchomienie tkalni

W fabryce firmy B. Polaka S-owie uruchomiony został onegdaj dzień tkalni.

Pracę uzyskało 30 robotników tkaczy.

Oszust pożyczkowy

Do Stefani Kotowskiej (Orzeszkowej 5) zgłosił się jakiś nieznany osobnik i przedstawiając się za delegata Banku Gospodarstwa Krajowego zaproponował jej nabycie Pożyczki Inwestycyjnej.

OD WIECZORA DO PÓŁNOCY

Zwiedzanie schronu przeciwgazowego

W związku z przewidzianym w XII Tygodniu lotniczym zwiedzaniem schronu przeciwgazowego w gmachu Sądu Okręgowego przy ul. Mickiewicza, Zarząd Obwodu Powiatowego LOPP podaje do wiadomości organizację, szkół oraz osób zainteresowanych, że zgłoszenia grupowe przyjmuje biuro Obwodu Powiatowego przy ul. Kilińskiego 2 (tel. 16-73), do którego prosimy bezpośrednio się zwracać.

Przypominamy, że grupowe odwiedzanie schronu odbywać się będą dziś, w dniu 12 i 19 maja w godz. od 10-iej do 13,30, oraz w dniach

Śmierć przy pracy w ogrodzie

W czasie pracy w ogrodzie przy ul. Mickiewicza 33 zasnęła nagle 67-letnia Wiktorja Kluczyk (Mickiewicza 42).

Przybyły na miejsce lekarz dr. Wolański stwierdził zgon wskutek udaru serca.

Przywłaszczenie.

Sygat Miał, przedstawiciel fabryki wyrobów gumowych Hartmana w Sosnowcu zamienił pościel, że białostockim B. Zylberblat, posiadający swego czasu sklep wyrobów gumowych przy rogu ul. Zamenhofs i R. Kościuszki przywłaszczył na szkodę firmy Hartman różne towary na sumę 400 zł.

Zmarli

1) Fryderyk Leissing, wyzn. rzym.-kat., lat 61, muzyk, Piasta 28.

Noce dyżury apłok

Niedziela: Wilbuszewicza Rynek Kościuszki 15.
Pogotowie ratunkowe „Linus Hacedek” Różańska 2 tel. 5-03.

powszednich od godz. 16-iej do 18. Wstęp bezpłatny.

190 tys. zł. potrzeba do wykończenia Domu Ludowego im. Marsz. Piłsudskiego

Pod przewodnictwem Pana Wojewody Paławskiego odbyło się w wielkiej sali Urzędu Wojewódzkiego walne zgromadzenie członków „Stow. Budowy Domu Ludowego”. Po powitaniu przez Pana Wojewodę licznie zebranych członków, nastąpiły sprawozdania z działalności zarządu.

Ogólne sprawozdanie z prac komitetu złożył p. Echeński, a z działalności komisji technicznej, p. inż. Choroszczuka.

P. inż. Sereński omówił plan robót i preliminarz wydatków na rok bieżący. Jak wynika z wywodów p. inż. Sereńskiego, brak jeszcze około 190 tysięcy złotych, aby Dom Ludowy całkowicie wykończyć i oddać do użytku publicznego.

Po sprawozdaniach zebranie u. powołało zarząd o wystąpienie z wezwaniem do społeczeństwa w sprawie poparcia do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 100.000 zł. Do nowego zarządu weszli pp. wicewojewoda Alfons Zgrzebiński

(prezes), dyr. inż. Riebert (wice-

prezes), dr. (Szymbalski (skarbnik), F. Echeński (sekretarz), dyr. dr. Piasecki, prezydent Nowakowski, ks. dz. Chodyko, W. Snieżko i S. Wejnach (członkowie zarządu).

Celem zainteresowania szerszego społeczeństwa tak ważnym dla rozwoju lotnictwa motorowego sportem, jakim jest szybownictwo, Zarząd Koła Szybowcowego L.O.P.P. w Białymstoku organizuje dziś w dniu 12 maja r.b. o godz. 16-iej na Pietraszach (tuż za barakami na lewo od szosy Białystok—Wasilków).

loty szybowcowe.

Dla wyгоды publiczności, Miejska Komunikacja Autobusowa uruchamia specjalne wozy na Pietrasze, które oczekiwać będą, na Rynku Kościuszki przy aptece Aizensztadta, już od godziny 15.30. Cena biletu autobusowego tylko 30 groszy.

Dziś pokazy szybowcowe na Pietraszach

Strajku nie będzie Jeszcze o walce robotników o prawo kierowania bezrobotnych włóknarzy do fabryk

Delegacja Okręgowej Komisji Zw. Zawodowych, interweniując w tych dniach u dyrektora biura Wojewódzkiego Funduszu Pracy w całym szeregu aktualnych spraw poruszyła również kwestię kierowania przez Fundusz Pracy robotników na wolne miejsca do fabryk włókienniczych.

P. dyr. Bac oświadczył, że kierowanie robotników do fabryk włókienniczych zaczęto stosować

jeszcze w maju, a więc przed połączeniem Funduszu Pracy z Postr. Pracy.

Przedstawiciel robotników wyjaśnił, że w myśl ustawy fabrykant wprawdzie obowiązany jest pod rygorem kary zgłaszać do Funduszu Pracy wolne miejsca, jednak niezależnie od tego ma prawo przyjmować robotników na własną rękę i żadna kara wówczas go nie spotyka. W związku z powyższym robotnicy ubiegają się, aby w dalszym ciągu, jak dotychczas, nie stosowano formalności zaopatrywania robotników w kartki Funduszu Pracy.

P. dyr. Bac oświadczył, że sprawa powyższa wykrystalizowana

zostanie w najbliższym czasie, po nadejściu decyzji wyższych władz Funduszu Pracy.

Wśród pewnych sier robotniczych rozszalała się pogłoska, że w związku z obsadzaniem wolnych miejsc w fabrykach włókienniczych przez Fundusz Pracy, ma być ogłoszony na dzień 15-go bm. w Białymstoku powszechny strajk protestacyjny.

Dowiadujemy się, że ogłoszenie strajku nie jest narazie aktualne, albowiem dotychczas obsadzanie wolnych miejsc w fabrykach, mimo nakazu Funduszu Pracy, skutecznie było za pośrednictwem związków.

Dziś ogólne zebranie tkaozy

W dniu dzisiejszym, o godz. 1-iej popoł. odbędzie się w lokalu klasowych związków zawodowych przy ul. Zamenhofs 13 ogólne zebranie robotników tkaczy!

Na zebraniu omawiane będą aktualne sprawy zawodowe oraz dokonane będą wybory komisji fachowej.

—x—

Od wieczora do północy

MODERN pocz. seansów 5, 6.45, 8.50, 10.15 Ceny od 54 gr.
Milionowe arcydzieło dla milionów! Film potęgal

CZERWONY SULTAN
(ABDUL HAMID)

Od 11—2.30 popoł. Ceny od 25 gr.

JULIKA w roli głównej **Gitta ALPAR**

Pilki z kawałkiem lodu. Coś dla tenisistów.

Suchy lód, to nazwa, którą się za-
zwyczaj nadaje bezwodnikowi węglo-
wemu, zamienionemu w cuto stałe.
Bezwodnik utrzymuje się jako ciało sta-
łe dopóki znajduje się w temperaturze
kilkudziesięciu stopni niższej zera. Gdy
go się nieco ogrzeje, przemienia się
szybko w gaz. Otóż tę właściwość bez-
wodnika węgłowego zastosowano do
pilek tenisowych.

Przy ich wyrobie wkłada się do
wnetrza kawałek suchego lodu. poczem

piłka zostaje pokryta mocną warstwą
nieprzepuszczającą gazów i wykończona
zewnętrznie. Wszystko to dzieje się
w temperaturze odpowiednio niskiej.
Kiedy się jednak piłka taka wydostanie
do normalnej temperatury, wówczas su-
chy lód pruskuje gwałtownie, wewnątrz
piłki nagromadza się wielka ilość bez-
wodnika w stanie lotnym, która ciśnię-
na ścianę piłki. Staje się ona przez to
twarda i elastyczna
i odbija się lepiej niż piłki zwykłe.

ORDER ZASŁUGI DLA ŻON I PANIEN. ORYGINALNE NAZWY ODZNACZEŃ.

W historii orderów ujawniało się
zawsze jedno: szukano okazji do usta-
nowienia czy nadania nowego odznacze-
nia. Fantazja twórców różnych order-
ów miała tutaj wielkie pole do popisu.
Dowodzą tego ciekawe nazwy niektó-
rych orderów. I tak w 1874 r. ustanawia
abiswiski król Jan

Order Pieczęci Salomona.
W Anglii Edward III. powołuje do życia
w 1350 roku
Order Podwiązki, Angielski Order Łaźni
pochodzi z 1783 r. od Jerzego III. Kró-
lowa Wiktoria pozostawiła po sobie
Order Gwiazdy Indyjskiej
(z 1861 r.). Brazylija miała swój
Order Krzyża Południowego,
Indyjska Birma —

Order Słońca Złotego.
W Chinach od r. 1864 odznaczano zasłu-
żonych **Orderem Smoka,**
względnie Smoka Podwójnego lub
Orderem Gwiazdy Drogocennej.
W Danii jeszcze w r. 1453 ustanowił
Chrystian I **Order Słonia.** Piękna nazwę
Gwiazdy Oceanii nosi Order wysp Haw-
wai, ufundowany w 1886 roku. Swój
„twardy charakter” uważali za stosowne
uzewnętrznic. Niemcy nawet w na-
zwie orderu Hessil, który brzmi **Order**
Helmu Żelaznego.

Hiszpania wśród pięknych nazw sze-
regu wspaniałych odznaczeń nadała
jednemu z nich miłośnikowi **Orderu Dobro-**
czynności. Japończycy nie zapomnieli
przy ufundowaniu odznaczeń o chryz-
antemach, kwiatkach, które w tym kraju
są symbolem wspaniałości, a nie jak u
nas żaloby. Jeden z japońskich orderów
nazywa się **Orderem Chryzantemy** lub
Orderem Kwiatu Złotego Skarbu Świę-
tego, inaczej **Order Zwierciadłany.** W
Portugalii Alfons V ustanowił w r. 1459
Order Wieży i Miecza. Swego rodzaju
unikatem jest ustanowiony w 1818 roku
również przez króla portugalskiego Ja-

na VI Order Poczucia Naszej Ukochanej
Matki Villi Vicosa.

Niemiecki cesarz Wilhelm I interes-
wał się niemało piękną, skoro od
1871 r. odznaczał Niemki **Orderem Za-**
sługi dla Żon i Pani. Księstwo sasko-
weimarskie miało wśród swych odzna-
czeń ciekawy **Order Domowy Czujności**
czyli **Sokoła Białego.** Egzotyczne pań-
stwo Siam użyło również egzotycznej
nazwy **Orderu Słonia Białego** dla naj-
wyższego swego odznaczenia. Kongres
wenezuelski w 1825 r. ustanowił **Order**
Popiersia Bolíwara, wreszcie tropikalne
państwo Zulu przeznaczyło dla swych
zasłużonych zaszczytne odznaczenie
Order Krokodyla, wywodzącego się od
1885 r. od króla Dinizulu.

Jakże skromnie wobec tych pełnych
fantazji orderów przedstawiają się na-
zwany nadawane odznaczeniom powsta-
łym dzisiaj!

Zwierzęta cierpią i giną — ABY RATOWAĆ ŻYCIE LUDZI. SPRAWDZANIE WARTOŚCI LEKARSTW.

Setki, tysiące, może dziesiątki tysię-
cy szczurów i myszy giną dziennie w pra-
cowalnicach biologicznych całego świata,
w laboratoriach fabryk farmaceutycz-
nych. Ze wszystkich drobnych zwierząt
sa one najpospolitszym bodaj, najlep-
szym materiałem eksperymentalnym
dla celów biologii, farmacji i medycyny.
Oczywiście, nie tylko szczury. Labora-
toria te korzystają z szeregu innych zwie-
rząt: świnki morskie, króliki, kury, ko-
ty i psy, z większych zaś zwierząt, ko-
rie i cielęta, jedne cierpią tylko, inne gi-
ną dla tego, aby można było uratować lu-
dzi w razie choroby.

Sprawdza się na nie działanie środ-
ków biologicznie czynnych, a więc róż-
nego rodzaju leków, szczepionek, prepa-
ratów witaminowych itd.

wywołuje się u nich chorobę.

Podobać to takiej czy innej chorobie
ludzkiej, aby następnie badać jej prze-
bieg i rozwój oraz sposoby, jakimi ja
można zwalczać. Wprowadzając do
ich ustroju jakiś zarazek, powoduje się
powstawanie w tym ustroju substancji
owemu zarazkowi przeciwdziałających,
t. zw. „antytoksyn”, czyli przeciwciał
które następnie stają się podstawą do
wyproduktowania surowicy, zastrzykwa-
nych ludziom, aby ich wzmocnić w wal-
ce z temiż zarazkami.

Poduje się w organizmie zwierzęcym
chorobę, aby potem jej osłabionemu bak-
teriami szczepić ludzi, powodując z nich
samych odporność na ewentualne przy-
szłe zarażenia temi bakteriami, już nie
osłabionymi, lecz o normalnej swej ży-
wotności. Wreszcie — bada się na
ustroju zwierząt biologiczne właściwości
szeregu bakterii, warunki, w jakich ich
życiowość, ich — niejako — „chorobo-
wość” zachowuje się, osłabia,
wznaga — jakie bodźce potrzebne są
dla jej wzmocnienia. W niejednym przy-
padku próby na ustroju zwierząt są rów-
nież jedynym sposobem postawienia
diagnozy u człowieka.

Placzą nad tem wszystkiemu zapewne
tłkowi członkowie Tow. Opieki nad
Zwierzętami — a wzdryga się i oburza
niejeden z czytelników. Bo to — istotnie
jest przykre, lecz coż robić? Nikt z nas
przecież nie wyrzeka się dlatego do-
brodziejstwa szczepionki przeciw ospie,
której bakterie są hodowane w ustroju
cieląt, ani surowicy przeciw wściekli-
wie, otrzymywanej z rdzenia mleczna pa-
cierzowego królików, czy też surowicy
przeciwdżwicyferycznej i przeciwżółce-
wej, do których najczęściej używana jest
krew uprzednio przygotowanych koni.

I wątpić należy, aby ktokolwiek za-
protestował przeciw temu, że — zanim
się choremu na anemję złośliwą poda ja-

kiś preparat wątrobiany — wartość czyn-
na tego preparatu zostanie wielokrotnie
sprawdzona na króliku.

którego się zamizowało sztucznie
przez upust krwi — że wartość prepa-
ratów witaminowych przeciw krzyw-
cy badamy na zwierzętach uprzednio
przez jakiś czas w ten sposób nieodży-
wianych aby u nich nastąpiły zmiany
krzywiczne. Że na to aby chore na ser-
ce otrzymać mógł swój digitalis, wypró-
bowano działanie tego leku na kotach.

Ogromna większość leków organicz-
nych, te wszystkie, o których wiemy, że
są pod tym czy innym względem czyn-
ne, lecz nie wiemy dlaczego, bo ich
skład chemiczny jeszcze jest dla nas ta-
jemnicą — wszystkie te leki muszą być
wpierw wypróbowane na zwierzętach.
Stopień ich działania na ustroju zwierzę-
cym, działanie, jakie w ustroju wywołuje
dawa ilość wprowadzonej doń substan-
cji czynnej (wyciągu z takiej czy innej
rośliny, z takiej czy innej gruczołów
dokrewnych itd.) — jest

jedynym sprawdzianem wartości leku,

jedynym sposobem jego standaryzacji.
Stąd ów napis na pudełkach z zastrzy-
kami: tyleto „jednostek szczurzych”, kró-
liczych, myślicz.

Tylko leków, otrzymywanych drogą
syntezy chemicznej, nie potrzeba spr-
awdzać na tej drodze: ich skład chemiczny
jest nam znany, ich wartość określa się
przez mniej lub bardziej skomplikowaną
— chemiczną analizę.

Jeszcze jeden ołbrzymi dział biologii
lekarskiej, nie może się obejść bez zwie-
rząt eksperymentalnych. To dział

lecnicstwa nowotworów

I badań teoretycznych nad nowotwora-
mi, nad zmianami, jakie zachodzą w or-
ganizmie i nad reakcją ustroju i nowo-
tworu na różne próby leczenia.

I żadna może dziedzina wiedzy lekar-
skiej nie pochłonięła tyle ofiar zwierze-
cych: królików, kur — i przede wszyst-
kiem — szczurów i myszy, co właśnie
ten dział eksperymentów nad nowotwo-
rami. Tu już nie tysiące, lecz liczne dzie-
siątki tysięcy zwierząt były szczepione
tkanką nowotworu. Z ogromnym tru-
dem, po niezliczonych eksperymentach
wychodowano przez krzyżowanie ro-
dziny myszy, w których zregulowały wy-
stępuje pewien typ nowotworu jako choro-
ba istotnie podobna do ludzkiej.

PODSŁUCHANE ULECZONY.

— No i cóż — twój biedny brat w dal-
szym ciągu cierpi na kleptomanię?
— Teraz już nie — wygraliśmy na lo-
terji.

KRONIKA KOBIECA.

Gdy kobieta ma lat 16 wygląda pięknie

i świeżo.

Gdy ma lat 30 dostaje pierwszych zmarsz-
czek.

Gdy ma lat 40 zaczynają jej siwieć

włosy.

Gdy ma lat 50 włosy jej stają się złot-
blond, wygląda znów pięknie i świeżo i

wszystko zaczyna się od początku.

DOSWIADCZONY.

— Słuchajno, czemu ty właściwie tak

długo przeciągasz swoje narzeczeństwo?

— Ano, pamiętam na starą prawdę: —

im dłuższe narzeczeństwo, tem krótsze mał-

żeństwo.

PORÓWNANIE.

— Panie dyrektorze, czy zna pan róż-

nicę między głosem w radio, obrazem a

podwyżką płacy?

— Nie mam pojęcia.

— Głos w radio słyszy się, ale się go

nie widzi, obraz widzi się, ale się go nie

słyszy, a podwyżkę płacy ani się nie widzi,

ani się o niej nie słyszy.

NA WSZELKI WYPADEK.

. Zona: — Jak ci się podoba nasza nowa

pokojujówka?

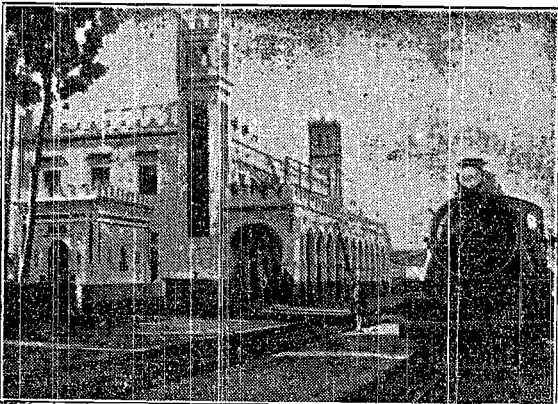
Mąż: — Doskonale. Ona jest naprawdę

bardzo miła.

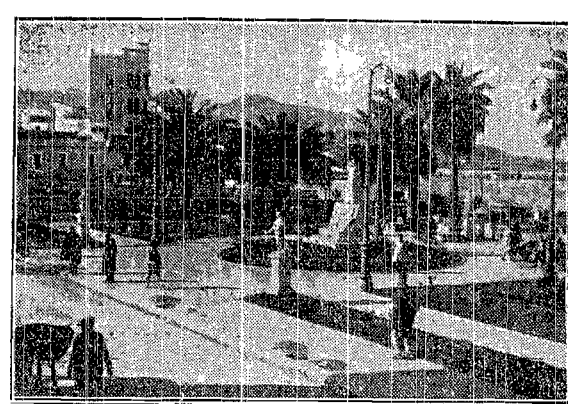
Zona: — Ja też tak zaraz pomyślałam,

dlatego z miejsca dałam jej wymówienie.

HISZPAŃSKIE MAROKKO.

Dworzec kolejowy w Ceucie.

Park św. Sebastjana w Ceucie.

Roman Rom-Furmański.

Tańczący komendant posterunku. W drodze z Centy do Tetuanu.

Miasto Ceuta leży nad wspaniałą zatoką
i liczy ugorą 50 tysięcy mieszkańców. Zatr-
ciło ono swój pierwotny arabski charakter
i obecnie jest osiedlem typowo hiszpań-
skim. Orientalizmu ani za grosz. — Niema
tam ani meczetów, ani haremów, ani charak-
terystycznych souk i arabskich (uliczek).
Wyleciska kościuszkowska trafiła akurat
na przygotowaną do uroczystego obcho-
du

czwartej rocznicy
republiki hiszpańskiej. Na ulicach nleczem u
nas transparenty filmowe wiszą na drutach
lampki elektryczne przygotowane do ilumi-
nacji miasta. Po ramionach i głowach wspa-
niałych pomników chodzą ludzie i stro-
ją je girlandami żarówek i reflektorami.
Ruch na ulicach niebywały. Wąskie chodni-
ki nie mogą pomieścić przechodniów str-
cących ich na asfaltowane ulice gdzie tar-
wo wypadek. Przeważnie auta i gdzie-
gdzie tylko turkocze wózki zaprzężony w
osła.

Otwarte sklepy nęcą oko przechodnia
bogactwem wnętr.

Na ulicach więcej kobiet niż mężczyzn.
Typy wybitne hiszpańskie. Zgrabne gitany
są dość czule na cieplejsze spojrzenia „Ko-
ściuszków”. Wchodzą do kawiarni na her-
batę i pisanie pocztówek.

W pewnym momencie w czwartych
drzwiach kawiarni staje czarnooka
bardzo przystojna Hiszpanka
i poszukuje pośród gości widocznie kogoś
ze znajomych. Z miejsca zwraca na nią u-
wagę sędzia P. Jeden z wielu amatorów
kwaśnych jabłek.

— Jaka ona piękna — mówi do mnie —
redaktorze, nie wytrzymam. Muszę do niej
podejść. Niech mi pan powie jak po hiszpań-
sku „kocham cię, pani?”

Trafił kulą w płuć Sam nie mam zielo-
nego pojęcia, jakto się mówi po hiszpańsku

„kocham cię” i nie staram się dowiedzieć,
bowiem wiadomo mi iż miłość jak świat dłu-
gi i szeroki

nie potrzebuje słów.

Rozplamięte oczy czasem dają lepszy
skutek, niż najpiękniejsze słowa. Takie
jest przynajmniej moje zdanie. Sędzia jed-
nak, uwiązł się, aby jej powiedzieć coś słod-
kiego. Poradziłem mu tedy, aby powiedział
po włosku „Io t'amo senorita”. Sędzia nie
namyślając się wiele stanął przed uroczą
niewiastą i kłaniając się teatralnie powtórzył
pięknie brzmiące zdanie.

— Io t'amo, senorita!...

— Gaj sion weg, du, łobuz! — zabrzma-
ła natychmiast odpowiedź w języku u nas
dość zrozumiałym.

Piękność „hiszpańska” znikła, a ja spa-
dłem z krzesła, sędzia natomiast zamienił
się w słup soli. Tak biedaczekowi poszło w
pięty

Siwlerdam, że pocztą afrykańską nie-
żle na nas zarobi. Wypisaliśmy moc pocztó-
wek do znajomych i rodzin w Polsce. Nie-
wiadomo tylko, czy dojdą. Przecież to taki
szmat drogi!...

Punktualnie o godzinie 1-iej w południe
wsiadamy do autokaru firmy „Valencia”
i w większej grupie kmiemy do Tetuanu.
hen, aż pod masyw gór Atlasu, odległego
od Centy o 36 kilometrów. Mito jest jechać
wygodnym autokarem włąb Czarnego Ła-
du, zwłaszcza gdy czekają na cię
nowe, nieznanne przygody.

Drogą do Tetuanu wiedzie prawie zupeł-
nem puszczykiem. Człowieka ani na lekar-
stwo... Nasze oczy nie uskarżają się jednak
na tę pustkę, gdyż piękne rejony wybrzeża
Morza Śródziemnego wzdłuż którego bie-
gnie doskonale konserwowana szosa dają
nam całkowitą rekompensatę.

Co pewien czas mijamy oryginalne ha-
cjendy. Olśniewająca biel murów w stołci-

aż razi oczy. Aby im można było lepiej się
przyglądać trzeba

włożyć zielone okulary.

W przydrożnych rowach jakieś kwiatki
koloru błękitnego pyszną się swoimi szal-
kami wobec twardych zielonych kaktusów.
Zielone kaktusy, błękitne kwiaty, białe ha-
cjendy, niebieskie morze i czerwona ziemia.
Najpiękniejsze pole popisu dla pejzażysty.
Pendzel malarza miałby nielada pracę, aby
te wszystkie osobliwości przełać na płótno.

Nagły wstrząs ściga nas ze szczytów
rozmarzenia na ziemi. Autokar stanął przy
jakimś budynku. Okazuje się, że jest to
posterunek wojsk kolonialnych.

Jakiś gruby Tetuańczyk w czerwonym
fezie i spodniach, o kroju dość śmiesznym
staje w drzwiach naszego autokaru i zaczy-
na się nam ciekawie przyglądać. Widocznie
podobały mu się nasze twarze bowiem za-
czyyna się uśmiechać. O paszporty nie py-
ta... Jedną z pań zauważa głośno że jest
płuchny i tłusty. Nie rozumie, ale się śmieje
i pyta dobrodusznie:

— Alemagne?...

— Non... Polonia — odpowiadamy chó-
rem.

Arab wytrzeszczył oczy i powtórzył z
przekonaniem:

— Polonia... Aha... Polonia.

A potem rozłożył ręce na znak, że

nic nie rozumie.

— Varsovie — odpowiada mu ktoś, a

by się mógł przedziej zorientować.

— Varsovie!... Aha!... Varsovie!

Powiedział to tak takby rozumiał, jednak

ruchy jego rąk mówiły coś wręcz przeciwnego:

Arab naprawdę nie wiedział co to jest

Polska i gdzie ona leży. Poczęstowany egip-
skim papierosem zszedł ze stopni autokaru

i korzystając z tego, że umieszczony obok

radjogłośnik wyje jakieś melodie

zaczął... tańczyć.

Ciekawe, że tacy ludzie w Afryce cieszą

się zupełną wolnością. U nas śpiewającego

i tańczącego podczas służby komendanta

posterunku wpakowaliby niewątpliwie do

kozy. Tam nikt na to nie zwraca uwagi.

Po krótkim postoju ruszamy dalej. Gdy

odjechaliśmy kilkadziesiąt kroków spojrz-
łem od niechcena w okienko tylnej ściany
autokaru. Komendant posterunku jeszcze
tańczył...

Fobi się coraz cieplej. Coraz częściej po
obu stronach szosy spotykamy ludzi i obju-
czone muły i osły. Wreszcie na wzgórzu uj-
rzeliśmy

białą dużą płamę.

To Tetuan...

Miasto nawskroś arabskie z przebiecz-
nie wybudowaną dzielnicą europejską. W
Tetuanie znajdują się siedziby generalnego
rezydenta Hiszpanji i szefa hiszpańskiego
Marokka. Nie jest on jednak tak potężny jak
suffan Marokka francuskiego. Sidi Mo-
hammed II Ani

tak bogaty.

Gdy tanien ma liczne pałace w Casablance
Marokkeszu i Rabacie, harem złożony z trzy-
stu kobiet i kilkanaście aut do dyspozycji
szefu ma nieduży, choć ładny pa-
łacyk w sercu Tetuanu i trochę własnej
gwardji. O władzy lepiej nie wspominać.

Ludność miasta jest mieszaną: 8 tysięcy
Europejczyków, 5 tysięcy żydów, reszta Ara-
bi. Chociaż jest piątek (u muzułmanów
dzień świąteczny) dowiadujemy się, iż be-
dzie można czynić zakupy, gdyż handel w
soukhi należy przeważnie do żydów. Gdy mi-
jamy jedną z ulic przedmieścia dochodzi
do nas monotonna pieśń. To muezzin z bia-
łej wieżycyki meczetu chwałi Allaha i Ma-
hometa, jego proroka. Meczetów w Tetua-
nie naliczyliśmy 17. Udajemy się wąskimi
niezbity czystymi i wonnymi uliczkami na
górze, gdzie stoj wspaniały

pałac rezydenta Hiszpanji,
skąd rozciąga się najładniejszy widok jaki
kiedykolwiek widziałem w życiu. Morze bia-
łych domków z płaskimi dachami. Wśród
tej bielei odrazu wpada w oczy siedziba szef-
ka otoczona wysokimi palmami.

2 lotu ptaka białe miasto wygląda jak
dekoracja z bajki. A obok tych białych dzi-
wacznych budowli, wznoszonych jednakowo
od tysiąci lat w tuż położonej dzielnicy
europejskiej piętrzą się monumentalne bu-
dynki władz hiszpańskich, rozmaitych firm

i wspaniałe domy prywatne.

d. c. n.